

Op 2 september 2021 gaven de provincie, gemeenten, het RIVM en de GGD Kennemerland een toelichting op het RIVM-rapport 'Depositieonderzoek IJmond 2020'. Bij deze live bijeenkomst stelden de kijkers vragen via de chatfunctie.

Een groot deel van deze vragen is tijdens de bijeenkomst beantwoord door aanwezige bestuurders en de betrokkenen van het RIVM en de GGD. Maar niet allemaal. Daarom staan op deze pagina een groot aantal gestelde vragen en antwoorden. Veel gestelde vragen leken op elkaar of overlaptten elkaar. Deze zijn gebundeld. Het kan dus zijn dat u uw vraag in een andere formulering terugziet of dat een vraag niet is opgenomen, want in de webinar reeds gesteld en beantwoord.

V. Wat is de reden dat gemeenten niet eerder tot actie zijn overgegaan?

A. Binnen onze bevoegdheden doen wij wat we kunnen om de wet- en regelgeving te handhaven. Vanuit gezondheidskundig oogpunt achten wij de huidige normstelling en regelgeving op Europees en Rijksniveau onvoldoende in een complex gebied zoals de IJmond, waarin zich diverse bronnen bevinden. Werken aan een gezondere leefomgeving in de IJmond betekent dat wetten, normen en onze instrumenten daarop moeten zijn toegerust. Wij verzoeken de staatssecretaris daarom binnen afzienbare termijn hiertoe de nationale wetgeving aan te passen, of en op Europees niveau te pleiten voor aanscherping. En dat het Rijk bereid is om aanvullende maatregelen die niet afdwingbaar zijn, maar wel helpen voor een gezondere leefomgeving- ook financieel - mogelijk te maken. Er is in de IJmond meer dan Tata Steel, ook andere emissiebronnen zijn relevant. Het reduceren van die emissies levert ook gezondheidswinst op. Hier wordt aan gewerkt met bijvoorbeeld het Schone Lucht Akkoord en het programma Gezondheid en luchtkwaliteit IJmond.

V. U nodigde ons ooit uit om mee naar Den Haag te gaan om daar te laten zien en horen hoe erg het hier is. Na herhaaldelijk vragen wanneer we dan zouden gaan (dit is al een hele poos geleden) hield u de boot af en af en af. Hoezo?

A. We begrijpen uw behoefte om in Den Haag de problematiek duidelijk te maken. Om een gezondere IJmond te realiseren is het noodzakelijk dat ook het Rijk verantwoordelijkheid neemt en bijvoorbeeld de wetgeving aanscherpt. We denken dat u verwijst naar een gesprek tijdens een IJmondcommissie. Ondertussen zijn we ingehaald door de ontwikkelingen. Zo is er twee keer een bezoek geweest van een staatssecretaris, waar zowel bestuurders als inwoners bij aanwezig waren. Ook hebben we als gemeenten en provincie verschillende brieven gestuurd naar Tweede Kamerleden en de staatssecretaris. Dus het contact met de rijksoverheid, om de problematiek aan te kaarten, heeft onze aandacht.

V. Aan wethouder Van den Berg: u gaat sinds kort over het Tata-dossier na het opstappen van wethouder Errol. Als het goed is gaat het Tata-dossier volgende week naar de nieuwe wethouder van GroenLinks. Wat denkt u wat dit met het vertrouwen van de burgers van Beverwijk en Wijk aan Zee doet?

A. De nieuwe wethouder, mevrouw N. Ozutok, is zich er van bewust dat het aftreden van een wethouder het vertrouwen kan beschadigen. Zij doet er alles aan om het vertrouwen te herstellen. Tevens draagt zij uit dat alle overheden binnen hun mogelijkheden handelen om een leefbare omgeving voor onze inwoners te realiseren.

V. Waarom is er geen persbericht naar buiten gekomen vanuit de gemeente Beverwijk op de dag van het verschijnen van het rapport? Je kan wel blijven zeggen dat de communicatie

beter moet en allemaal dingen daarvoor gaan opzetten maar in die tijd had je ook gewoon wat van jullie kunnen laten horen.

A. Na publicatie van het RIVM-rapport is een gezamenlijk persbericht van de provincie NH en de IJmondgemeenten uitgegaan en op de website geplaatst.

V. Wethouder Van den Berg: kunt u ook iets zeggen over aanpassingen van de luchtbehandeling van de school in Wijk aan Zee, zodat kinderen zo veilig mogelijk uren in school doorbrengen?

A. De gemeente had al plannen voor nieuwbouw van de school, maar dat zou pas in de periode 2025-2030 zijn. Op verzoek van het college en de raad worden momenteel diverse opties onderzocht:

- Nieuwbouw vervroegen
- Huidige gebouw renoveren

Dit onderzoek is onderdeel van de uitwerking van het Integraal HuisvestingsPlan (kortweg IHP). Het betreffende raadsvoorstel staat gepland voor de raad van december 2021.

V. Is sluiting van Tata Steel een optie?

A. Sluiting van een bedrijf is het uiterste middel dat kan worden toegepast op het moment dat een bedrijf zich niet houdt aan de voor haar geldende regels of vergunning. Het toepassen van het instrument van sluiting of stilleggen van een (deel van een) bedrijf moet zich verhouden tot de ernst en omvang van de overtreding en gevolgen daarvan voor de leefomgeving. Aan die eis wordt niet licht voldaan. Het bestuursrecht is er in eerste instantie op gericht overtredingen te beëindigen, bijvoorbeeld door middel van het opleggen van een last onder dwangsom. Bij Tata Steel zijn geen overtredingen geconstateerd die dermate ernstig zijn dat het proportioneel is om het bedrijf te sluiten.

V. Hoeveel tijd krijgt Tata Steel nog om verbeteringen door te voeren? Hoe lang duurt het nog voor we verbetering merken in de kwaliteit van onze leefomgeving en de bescherming van onze gezondheid

A De Roadmap+ moet merkbaar effect hebben in 2023 en daarna in 2025.

De provincie en IJmondgemeenten gaat door met de uitvoering van het Programma Tata Steel 2020-2050, de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) met de uitvoering van het Uitvoeringsprogramma Vergunningen, Toezicht en Handhaving. De aanscherping van de vergunning loopt tot in 2023.

De verdere verduurzaming van Tata Steel op de langere termijn is nog niet volledig bekend. Tata Steel heeft recent aangekondigd volledig in te zetten op de "waterstofroute". De planning daar van is nu niet volledig bekend. In ieder geval moet er op grond van het Klimaatakkoord in 2030 een significante reductie van CO2 uitstoot zijn gerealiseerd. "

V. Welke maatregelen neemt de overheid op korte termijn om verbeteringen tot stand te brengen?

A. We zetten als overheid voornamelijk in op het verminderen van emissies. Ook die van grof stof en ZZS (waaronder PAK en metalen): wat niet wordt uitgestoten komt ook niet in de vorm van stofdepositie in de leefomgeving terecht. Dat doen wij als volgt:

- De OD NZKG zet zich maximaal in voor het laten nemen van maatregelen stofschermen, stofmonitoring per windrichting en overkappen van grondstofopslagen;
- De OD NZKG scherpt vergunningvoorschriften aan om de uitstoot van stof te verminderen. Een concreet voorbeeld is het opnemen van gedragsvoorschriften voor de afhandeling van schroot;
- Op dit moment zijn er verschillende lasten onder dwangsom opgelegd aan Tata Steel om overtredingen op te lossen of te voorkomen, mede op het gebied van stofverspreiding. Het betreft handhaving op gedragsvoorschriften bij de afhandeling van schroot, stofverspreiding bij de BuKa-kranen en het voorkomen van rauwe kooks;
- Er zijn fysieke maatregelen getroffen door de bouw van de Roza-hal bij Harsco en als gevolg van handhaving mitigerende maatregelen gerealiseerd in de vorm van watersproeiers en papierpulp op menghopen. In een aantal gevallen is door de OD NZKG ook het strafrechtelijk spoor ingezet door het laten opmaken van een proces-verbaal;
- Met een vergunning en toezicht en handhaving is bij de sinterkoelers van de Sinterfabriek van Tata Steel een stoffilterinstallatie gerealiseerd;
- Voor de uitstoot van ZZS geldt een minimalisatieverplichting. Door de uitstoot van ZZS (waaronder PAK en metalen) te beperken zal ook de concentratie van ZZS in stofdepositie afnemen. Een direct resultaat is dat bij de stopmassa en stolpovens hiermee een reductie in PAK-emissie is gerealiseerd;
- Wij leggen aan Tata Steel met een vergunning verplicht een stikstofmaatregel op bij de Pelletfabriek die ook zal leiden tot stofreductie, via een filterinstallatie die zorgt er dat de emissie van lood, andere ZZS en fijn stof daalt. "

V. Wat is belangrijker: gezondheid of werkgelegenheid? En zijn er geen alternatieven voor werkgelegenheid in dit gebied?

A. Een vitale IJmond betekent een IJmond waarin de leefomgeving gezond is, maar waar ook voldoende werk is voor de mensen die er wonen. Met Tata Steel en de andere maakindustrie in de IJmond zijn veel arbeidsplaatsen gemoeid. Er is plaats voor Tata Steel - en die arbeidsplaatsen -, maar het moet wel zo snel mogelijk schoner en gezonder.

Tata Steel brengt veel werkgelegenheid met zich mee. Een alternatief met werkgelegenheid van die schaal is in de regio niet makkelijk voor handen. "

V. De kracht van de herhaling..we gaan het bijna geloven.. hoe vaak blijven we zeggen dat WE (wie is we?) trots zijn op Tata... hoe kun je trots zijn als er prachtige producten gemaakt worden ten koste van gezondheid? Er zijn mensen ziek, er gaan mensen dood...dan verliest een prachtig product toch zijn glans??

A. We delen de zorgen die leven in de omgeving. Wij vinden dat er plaats is voor Tata Steel in de IJmond, maar alleen als de negatieve effecten op de gezondheid en veiligheid zo snel mogelijk verminderen.

V. Liggen er in de onderzochte gebieden ook loden waterleidingen en zijn de onderzoeksresultaten hierop gecorrigeerd?

A. In het depositieonderzoek is alleen de blootstelling aan lood uit neergedaald stof onderzocht. Als iemand ook een loden waterleiding heeft, of op een andere manier met lood in aanraking komt, telt dat erbij op. Op de pagina <https://ggdleefomgeving.nl/schadelijke-stoffen/lood/lood-en-gezondheid/> staat meer informatie over lood en loden waterleidingen.

V. Vraag aan de GGD is er ooit onderzoek gedaan naar rookgedrag in IJmond t.o.v. de rest van Nederland?

A. In onze recente gezondheidsmonitor, en ook die uit het verleden, worden cijfers over rookgedrag gepresenteerd:
<https://gezondheidsatlaskennemerland.nl/dashboard/dashboard/genotmiddelen>

V. Hoe zit het met de kankerverwekkende stoffen en ziektes die daaruit voortkomen? Kanker komt hier meer voor dan waar dan ook en is daar ook onderzoek naar gedaan?

A. De GGD heeft in 2007 en 2019 in kaart gebracht wat de kankerincidentie is, oftewel het vóórkomen van kanker, in de regio. Bepaalde soorten kanker komen meer voor in deze regio. Er zijn meerdere mogelijke verklaringen hiervoor, waaronder roken en de luchtkwaliteit. Door de uitstoot van kankerverwekkende stoffen te beperken, verwachten we op termijn gezondheidswinst.

V. Waarom wordt er geen nader onderzoek gedaan naar de oorzaken van de hogere kankerincidentie in de IJmond?

A. We delen de zorgen over de hoge kankerincidentie in de regio. Aanvullend onderzoek is technisch ingewikkeld, omdat er veel factoren zijn die kunnen bijdragen aan het ontstaan van kanker. Het is al bekend dat een slechte luchtkwaliteit negatief bijdraagt aan de gezondheid. We weten dat als emissies, waaronder die van Tata Steel, afnemen daarmee de luchtkwaliteit verbetert en dat dat gezondheidswinst zal opleveren.

V. Er is door ggd naar effecten van roken gewezen als verklaring van verhoogde kankergevallen. Echter longkanker door roken manifesteert zich pas na 20 jaren en zo lang wordt niet bijgehouden hoeveel mensen roken. M.a.w. hier kan geen conclusie uit worden getrokken.

A. Deze opmerking illustreert precies hoe moeilijk het is om de oorzaak van een ziekte achterhalen op het moment dat die ziekte zich manifesteert. Wat we wel weten is dat zowel roken als luchtverontreiniging een rol spelen bij het ontwikkelen van kanker en daarom is het belangrijk om beide zo veel mogelijk in te dammen. (beantwoord in webinar) De vierjaarlijkse gezondheidsmonitor rapporteert over rookgedrag in de regio.

V. Welke adviezen kan de GGD geven om de gezondheid te kunnen waarborgen in de nabije toekomst?

A. Het is niet wenselijk dat zoveel stof in de regio neerdaalt. Wij maken ons daar zorgen over en het is voor de gezondheid van belang dat de emissies afnemen. Hierover adviseren wij gemeenten. Voor het neergedaalde stof, dat op de grond ligt, kun je als bewoner wel zelf maatregelen nemen door je handen te wassen en ook kinderen hun handen te laten wassen, speeltoestellen in de buurt schoon te maken en moestuingewassen voor consumptie goed af te spoelen.

V. Hoe kijkt u naar de rol van de antirooklobby bij de verspreiding van het verhaal dat roken de oorzaak zou zijn van de verhoogde kankergevallen in de IJmond? En wat weten we over de geldstromen vanuit Tata Steel, bijvoorbeeld naar de antirooklobby?

A. Roken is een belangrijke oorzaak van kanker. Daarom ondersteunt de GGD de Stoptober, 'stoppen met roken' campagne. Maar roken is niet de enige mogelijke oorzaak, en vaak spelen meerdere factoren een rol. Over geldstromen naar de antirooklobby hebben wij geen informatie.

V. Welke effecten van de uitstoot van Tata Steel zijn er op de bodem en het grondwater op het terrein en in de regio? Bestaan er plannen dit schoon te maken?

A. Om effecten van de uitstoot van Tata Steel op de bodem en het grondwater te voorkomen heeft Tata Steel voorzieningen en maatregelen getroffen. Bestaande grondwaterverontreinigingen worden gemonitord door Tata Steel. ODNZKG beoordeelt namens de provincie Noord-Holland jaarlijks de monitoringsrapporten en toetst of er geen ontoelaatbare verspreiding optreedt.

Als dit ontoelaatbaar is dan moet deze verontreiniging worden gesaneerd en dient het bedrijf maatregelen te nemen om te voorkomen dat het nogmaals optreedt.

Bodem- en grondwaterverontreiniging die er vanuit het verleden al liggen moeten gesaneerd (schoongemaakt) worden zodat er geen ontoelaatbare milieuhygiënische risico's aanwezig zijn (saneringsparagraaf Wbb, zie circulaire Bodemsanering en provinciale werkwijzer Bodemsanering Noord-Holland).

Voor iedere nieuw bouwwerk/grondverzet binnen of buiten het terrein is dan ook een onderzoek nodig. Op basis van de onderzoeksresultaten wordt bepaald of en zo ja hoeveel er verwijderd moet worden.

Bij een calamiteit moet verontreiniging altijd (vrijwel) volledig worden verwijderd.

V. Waarom worden de bijna 2000 incidenten per jaar die plaatsvinden op het terrein van Tata Staal niet opgenomen in de vergunningen, dan wel waarom wordt hierop niet gehandhaafd?

A. De vraag refereert naar meldingen ongewone voorvallen. Het getal 2000 is niet correct, daar is eerder ook verwarring over geweest. Het gaat bij Tata Steel om 1248 meldingen ongewone voorvallen in 2020. Het primaire doel van het doen van deze meldingen is om zicht op voorvallen te krijgen en te zorgen dat een bedrijf door het te registreren kan worden gedwongen maatregelen te treffen om herhaling te voorkomen. Een ongewoon voorval zoals een storing kan niet worden vergund. Wel kan in de vergunningen rekening worden gehouden met voorziene afwijkingen in het proces, bijvoorbeeld onderhoud. De ongewone voorvallen worden allemaal bekeken door een inspecteur. Indien er aanleiding voor nader onderzoek is, dan wordt dit opgepakt (te beginnen met toelichting vragen aan Tata op het voorval).

Er is een aantal situaties wanneer er bij een melding ongewoon voorval sprake is van een overtreding:

- Als over het incident dat zich voordoet expliciet in de vergunning vermeld staat dat het niet mag voorkomen;
- Als er een ongewoon voorval plaatsvindt dat niet of te laat bij de OD NZKG wordt gemeld; of
- Als uit verder onderzoek van de melding blijkt dat het om verwijtbaar handelen gaat."

V. Voor hoeveel kilogram uitstoot lood per jaar heeft de provincie een vergunning afgegeven aan Tata Steel en wordt dit voor volgende jaren minder?

A. In de vergunning staat een plafond van 28.000 kilo. De daadwerkelijke emissie is echter veel lager. De emissie is op verschillende plaatsen in de vergunning bovendien beperkt waardoor 28.000 kilo qua vergunning niet gehaald kan en mag worden.

Het plafond in de vergunning voor lood wordt nog verlaagd, zodat dit beter aansluit bij de rest van de vergunning en bij de reële veel lagere emissie.

V. Hoeveel boetes heeft Tata Steel reeds voldaan aan de provincie?

A. De provincie legt geen boetes op, maar lasten onder dwangsom. Een last onder dwangsom wordt opgelegd met het doel een overtreding te doen beëindigen, dan wel herhaling van een overtreding te voorkomen. De last onder dwangsom is een zogenoemde herstelsanctie, dus primair gericht om de overtreding te beëindigen en niet gericht op het zogenoemde 'straffen'.

In de LOD wordt een begunstigingstermijn opgenomen. Als er na afloop van de begunstigingstermijn een overtreding wordt geconstateerd dan is er sprake van 'verbeuring van de dwangsom'. Alleen voor die gevallen wordt een invorderingsbeschikking opgesteld. Het invorderen is geen doel op zich. Indien de overtreding (overeenkomstig het doel van de last onder dwangsom) daadwerkelijk wordt beëindigd na het opleggen van een dwangsom, dan is er géén sprake van 'verbeuring van een dwangsom' en is dientengevolge ook geen invordering aan de orde.

De ervaring leert dat het meestal niet nodig is dwangsommen in te vorderen, omdat de meeste overtredingen binnen de gestelde termijn worden beëindigd. In totaal zijn sinds 2019 14 LOD's opgelegd aan Tata Steel en Harsco, waarvan er 8 nog lopen.

V. Wat is het verschil tussen aanscherpen van en handhaven op vergunningen?

A. Indien de voorschriften van een vergunning niet worden nageleefd door een bedrijf, kan de OD NZKG daarop handhaven. Bijvoorbeeld door een last onder dwangsom op te leggen. Bij het aanscherpen van vergunningen worden vergunningvoorschriften aangepast. Hiermee kunnen bijvoorbeeld de normen voor toegestane emissies strenger worden gesteld. Dit wordt o.a. op basis van nieuwe wet- en regelgeving gedaan. Aan deze aanscherping zit een technische en wettelijke grens. Dit kan bijvoorbeeld niet op basis van eigen inzichten.

V. Tata Steel zou zonder subsidies toch rendabel moeten kunnen draaien?

A. Een commercieel bedrijf moet in principe inderdaad zonder subsidie kunnen draaien. Er kunnen tegelijkertijd maatschappelijke doelen zijn waar subsidie een geschikt instrument voor is, ook richting een bedrijf als Tata Steel. Bijvoorbeeld voor het halen van de klimaatdoelen.

V. Waarom worden KOFA1, KOFA2 en/of de Pelletfabriek niet per direct gesloten? Als niet op basis van overtreding van vergunningvoorwaarden, dan wel op basis van het voorzorgsbeginsel?

A. Sluiting van een bedrijf of van onderdelen van een bedrijf is het uiterste middel dat kan worden toegepast op het moment dat een bedrijf zich niet houdt aan de voor haar geldende regels of vergunning. Het toepassen van het instrument van sluiting of stilleggen van een

(deel van een) bedrijf moet zich verhouden tot de ernst en omvang van de overtreding en gevolgen daarvan voor de leefomgeving. Aan die eis wordt niet licht voldaan. Het bestuursrecht is er in eerste instantie op gericht overtredingen te beëindigen, bijvoorbeeld door middel van het opleggen van een last onder dwangsom. Bij Tata Steel zijn geen overtredingen geconstateerd op basis waarvan (delen van) het bedrijf gesloten kunnen worden.

De eventuele toepassing van het voorzorgsbeginsel is juridisch complex. De fysieke leefomgeving en de gezondheid van de mens worden geacht voldoende te zijn beschermd door de milieunormering in de vigerende regelgeving. Dat deze normen tot doel hebben de gezondheid van de mens te beschermen komt bij een aantal normen letterlijk tot uiting. Juridisch wordt nog nader uitgezocht welke ruimte hier mogelijk toch bestaat. Een belangrijke randvoorwaarde bij het eventueel nemen van maatregelen op grond van het voorzorgsbeginsel is dat de provincie een redelijke afweging moet maken tussen de betrokken belangen."

V. Als het om corona gaat kan er van alles aan maatregelen maar als het om Tata gaat niet. Waarom niet?

A. Er worden veel maatregelen genomen richting Tata Steel. Tata Steel moet zich aan de vergunning houden en die vergunning scherpere we aan.

V. Wat wordt bedoeld met 'groen staal' en is dit geen utopie?

A. Dit verwijst doorgaans naar het plan "Groen Staal" zoals dat door de FNV naar voren is gebracht. Kern is dat staal uiteindelijk wordt gemaakt op basis van waterstof, in plaats van met kolen (kooks). Tata Steel heeft recent aangegeven in te zetten op deze "waterstofroute" en niet meer op Carbon Capture and Storage (CCS).

V. Bij NH Nieuws staat dat het rijk voornamelijk naar de provincie wijst en de provincie naar het rijk. Dit zien we eigenlijk al langer. Hoe gaat u dit kastje-muur verhaal doorbreken?

A. Zowel de provincie als het Rijk hebben een rol die beide vervuld moeten worden. Waarnodig spreken de provincie en het Rijk elkaar daar op aan. Het is vooral van belang dat het Rijk en de provincie (en andere overheden) samenwerken om zo te werken aan een gezondere IJmond. Dat doen wij op verschillende manieren zodat de inzet van de provincie en het Rijk elkaar versterken.

V. Wat hebben vergunningen en normen voor nut als zij niet garant staan voor de gezondheid?

A. De wet- en regelgeving voor bedrijven vanuit milieuoogpunt zijn het resultaat van een afweging van diverse belangen. Bepaalde activiteiten brengen een bepaalde mate van uitstoot en soms ook overlast met zich mee. De vergunningen en normen begrenzen uitstoot en overlast wel degelijk, daarmee hebben ze nut. Deze begrenzing gaat echter niet zo ver dat er helemaal geen negatieve effecten voor de gezondheid (kunnen) zijn.

V. Beste heer Olthof, hoe komt het dat u nooit bent ingegaan op het herhaaldelijke aanbod van de betrokken goed geïnformeerde bewonersgroepen, om geheel vrijblijvend met een milieujurist naar de vergunningen te kijken?! Want er blijkt wel degelijk een mogelijkheid om op basis van de huidige vergunningen onze kostbare lucht te verbeteren?

A. Er wordt reeds met milieujuristen naar de vergunning gekeken, dat is onderdeel van het aanscherpen van de vergunning. Dat zijn juristen van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied, maar ook van de ILT en in een aantal gevallen wordt externe juridische expertise ingezet. Als daar mogelijkheden tot aanscherping van de vergunning uit voortkomen worden die doorgevoerd. Gesprekken met Rijk en ILT laten bijvoorbeeld zien dat er inderdaad nog enige ruimte bestaat om aan te scherpen. Tegelijkertijd constateren wij dat wij hier reeds invulling aan geven binnen het Programma Tata Steel 2020-2050.

Als (een jurist van) bewonersgroepen concrete voorstellen over hoe de vergunning verder kan worden aangescherpt dan maken wij graag gebruik van die kennis.

V. Hoeveel mensen werken er bij Tata zelf?

A. Volgens de informatie van Tata Steel zelf ruim 9.000 mensen.

V. Wat als het Rijk niet over de brug komt met strengere normen?

A. In dat geval scherpen wij de vergunning nog steeds maximaal aan en houden wij streng toezicht. En blijven we Tata Steel aanspreken op de maatschappelijke verantwoordelijkheid, bijvoorbeeld met de zo spoedig mogelijke uitvoering van de Roadmap+.

V. Is het 'sociale contract' niet allang opgezegd door de Indiase eigenaar en de aandeelhouders?

A. Wij kunnen niet spreken voor de Indiase eigenaar en aandeelhouders. Wij vinden dat Tata Steel de negatieve effecten op de gezondheid en veiligheid in de IJmond zo snel mogelijk moet verminderen. Daar spannen wij ons maximaal voor in, dat verwachten wij ook van Tata Steel.

V. Voor de heer Olthof: worden de normen dan wel of niet overschreden in de IJmond?

A. De OD NZKG houdt namens de provincie toezicht op de naleving van vergunningen en wet- en regelgeving door Tata Steel. Er wordt handhavend opgetreden als Tata Steel zich niet aan de vergunning houdt. Op dit moment zijn er verschillende lasten onder dwangsom opgelegd aan Tata Steel om overtredingen op te lossen of te voorkomen, mede op het gebied van stofverspreiding. Het betreft handhaving op gedragsvoorschriften bij de afhandeling van schroot, stofverspreiding bij de BuKa-kranen en het voorkomen van rauwe kooks.

Jaargemiddeld voldoet de luchtkwaliteit in de IJmond daarnaast aan de geldende wettelijke normen. Dit betekent echter niet automatisch dat er ook sprake is van een gezonde leefomgeving. Een gebied als de IJmond kenmerkt zich door zowel cumulatie van diverse emissies vanuit verschillende bronnen als door piekbelasting die beide niet goed in gemiddelde luchtnormen tot uitdrukking komen. Wij constateren met dit rapport over stofdepositie dat gezondheidkundige grenswaarden in stofdepositie voor in het bijzonder lood worden overschreden. Dit zijn echter geen formeel-juridische normen en hierop kan dus niet gehandhaafd worden.

V. Wanneer neemt Tata nu zelf zijn verantwoordelijkheid??

A. Ook Tata Steel heeft een grote verantwoordelijkheid. Tata Steel moet investeren in het beperken van uitstoot naar de leefomgeving rond het bedrijf en verduurzaming van het bedrijf.

Tata Steel heeft onder andere op aandringen van de provincie Noord-Holland op 25 mei 2021 de planning en verwachte effecten van de Roadmap+ verder geconcretiseerd. Eén van concrete effecten is het verminderen van stofdepositie in Wijk aan Zee met 65% in 2023 ten opzichte van 2021. Verschillende andere maatregelen (waaronder die bij de Pelletfabriek) moeten leiden tot een forse reductie van verschillende ZZS, waaronder die van zware metalen (met 55%). Wij blijven met Tata Steel in gesprek over de uitvoering van de Roadmap+ en dringen aan op een versnelling van met name de maatregel bij de Pelletfabriek. Wij vinden dat de Roadmap+ maatregelen zo snel mogelijk moeten worden uitgevoerd.

V. Waarom is roken genoemd terwijl er geen onderzoek is gedaan naar het rookgedrag?

A. In het rapport is vermeld dat roken in algemene zin een van de mogelijke bronnen van PAK is waaraan mensen kunnen worden blootgesteld, naast industrie, verkeer, open haarden en andere bronnen. We hebben niet specifiek onderzoek gedaan naar het effect van rookgedrag op, omdat dit onderzoek was gericht op PAK in neergedaald stof in de IJmond en de gezondheidsrisico's daarvan.

V. Werden die platen binnen ook meegenomen in de reguliere schoongemaak net zoals de rest van het huis?

A. Nee, de platen zijn tijdens de meetperioden niet schoongemaakt. Daar is voor gekozen om de depositie ongestoord over een specifieke periode te kunnen meten.

V. Er is gemeten in het stookseizoen. Bij het stoken van hout komen ook veel PAKs vrij in de buiten- maar ook binnenlucht. In hoeverre is er onderzocht wat de bronnen van de PAK belasting zijn geweest?

A. De meetlocaties waren in principe niet in de buurt van houtgestookte kachels. Daar is bewust voor gekozen. Dat betekent niet dat we dit als bron kunnen uitsluiten. Er is voor dit rapport niet uitgebreid naar bronnen van de gevonden stoffen gekeken.

V. Wordt de impact zoals die is berekend oor kinderen ook geëxtrapoleerd naar andere leeftijdsgroepen? Waarom zijn enkel kinderen tot 12 jaar uitgelicht? En kan volgonderzoek wellicht helpen bij het bepalen van de effecten op langere termijn?

A. In dit onderzoek is gekeken naar de mogelijke gezondheidsrisico's voor kinderen in de basisschool leeftijd. Dit is gedaan omdat zij relatief gezien een hoge blootstelling hebben. Dit vanwege hun specifieke gedrag zoals kruipen/spelen op de grond en het in de mond stoppen van vingers (hand-mondcontact). Daarnaast hebben zij een relatief laag lichaamsgewicht. Daarom verwachten wij dat de blootstelling en gezondheidsrisico's bij volwassenen lager is dan bij kinderen. Huidig onderzoek heeft zich gericht op blootstelling via de huid en via hand-mondcontact. Blootstelling bij volwassenen zal echter ook niet nul zijn en bijdragen aan de levenslange blootstelling aan de PAK en metalen. De risicobeoordeling houdt ook rekening met effecten op de lange termijn, maar baseert zich dus op blootstelling in de kinderjaren.

V. Wat kan er gezegd worden over de gezondheidsrisico's voor mensen die al lang in dit gebied wonen?

A. Daar kunnen we op grond van ons onderzoek geen uitspraak over doen. De blootstelling uit het verleden was niet bekend en daarbij kennen we niet de bijdrage van de verschillende bronnen en routes van blootstelling over de tijd.

V. Waar kan ik het volledige rapport inzien /downloaden?

A. https://www.noord-holland.nl/Actueel/Archief/2021/September/RIVM_meet_PAK_en_metalen_in_stof_in_IJmond_meeste_in_Wijk_aan_Zee

V. De windrichting heeft hoogst waarschijnlijk te maken met de hoeveelheden die er in WAZ gevonden zijn. De wind stond waarschijnlijk in deze periode vooral richting Wijk aan Zee. Is dit terug te lezen? De afgelopen maanden is de windrichting noord, noord-oost geweest (richting IJmuiden). Kunnen we er van uit gaan dat er nu ook zeer veel PAK, lood etc. in IJmuiden ligt?

A. In de eerste meetperiode van ons onderzoek heeft de wind ook gedeeltelijk uit noordelijke en noordoostelijke richting gewaaid (zie Figuur 3.2 op pagina 32 van het rapport). Daardoor is bij de meetpunten IJmuiden sluizen de depositie van bijvoorbeeld PAK en enkele metalen duidelijk verhoogd, maar minder dan in Wijk aan Zee (zie Figuur 3.4 op pagina 37 van het rapport). De verwachting is dat bij langdurig aanhoudende noordelijke en noordoostelijke wind de depositie aan PAK en metalen in IJmuiden sluizen tijdelijk verhoogd kan zijn, maar niet hoger dan in Wijk aan Zee. Op jaarbasis komt noordelijke en noordoostelijke wind niet zo vaak voor.

V. Wat is het advies van het RIVM om de gezondheid te kunnen waarborgen in de nabije toekomst?

A. In de conclusies van het RIVM-rapport is duidelijk gemaakt dat de aanpak van stofoverlast een positief effect kan hebben op het welzijn en de gezondheid van mensen.

V. Is gekeken naar stapeleffecten van verschillende ZZS? Wat kan daarover worden gezegd wat betreft impact op gezondheid?

A. In het onderzoek zijn de de PAK's als een stofgroep beoordeeld (gestapeld). Omdat niet alle stoffen dezelfde type effecten veroorzaken, en stoffen via verschillende mechanismen een effect kunnen hebben, zijn in dit onderzoek vele stoffen op individuele basis beoordeeld. In de huidige stand van de wetenschap is nog weinig bekend over de combinatie effecten van stoffen.

V. RIVM concludeert dat er sprake is van overschrijding van de gezondheidkundige grenswaarde voor bijv. lood. Betekent dit ook dat er sprake is van schending wat wettelijke normen?

A. Voor lood zien we op basis van de geschatte blootstelling een overschrijding van de gezondheidkundige grenswaarde. Dat betekent niet automatisch dat ook wettelijke (lucht)normen overschreden zijn. Ook voor PAK betekend het ingeschatte risico tussen het

Maximaal Toelaatbaar Risico en Verwaarloosbaar Risico niet automatisch dat ook een wettelijke norm overschreden is.

V. Kunnen we hieruit ook in alle redelijkheid aannemen dat de negatieve impact op dieren en natuur ook zorgwekkend kan zijn?

A. Daar kunnen we op grond van ons onderzoek geen uitspraak over doen.

V. Hoe is het te verklaren dat PAK's in 2020 met een factor 5 vaker voorkomen, dan tijdens de metingen van de grafietregen een jaar eerder?

A. Dat is niet bekend. Wij hebben niet specifiek onderzoek gedaan naar de PAK-emissies van de processen bij Tata Steel tijdens de verschillende meetperioden.

V. De WHO-normen (maximaal aanvaardbare waarden) liggen in Nederland hoger dan in de rest van Europa. Als we de onderzoeksresultaten binnen de context van Europese normen zouden bekijken. Wat kan je hier dan over zeggen?

A. De WHO en Europese normen hebben betrekking op de luchtkwaliteit. In dit onderzoek hebben we ons gericht op de gezondheidsrisico's van blootstelling aan PAK en metalen in neergedaald stof. De gebruikte gezondheidskundige grenswaarden zijn meestal gebaseerd op Europese beoordelingen.

V. Is er ook rekening gehouden met de staalproductie / activiteit van Tata Steel in de onderzochte periode? Dit zal invloed hebben op de depositie.

A. De staalproductie en andere activiteiten van Tata Steel kunnen variëren in de tijd. Om zo veel mogelijk rekening te houden met die variatie, is bij het depositieonderzoek gekozen voor drie meetperioden van in totaal 52 dagen, zodat een representatief beeld is verkregen.

V. Boven de IJmond vinden veel vliegbewegingen plaats. Is de luchtvaart ook een bron van lood, PAK?

A. De luchtvaart stoot wel PAK en lood uit, maar de bijdrage daarvan op leefniveau is door verspreiding en verdunning (de emissies van vliegtuigen vinden voor een deel plaats op hoogte en de afstand tot vliegvelden, waar vliegtuigen opstijgen, landen en taxiën, is groot) zeer klein.

V. Sinds corona moeten mensen heel veel vaker hun handen wassen. Mag ik dan concluderen dat inname van PAKs en lood voor corona dus nog erger was?

A. In het blootstellingsonderzoek van de rapportage is geen rekening gehouden met de corona maatregelen of dat handen gewassen worden. Er is dus uitgegaan van een realistische worst case blootstelling. Tijdens het spelen zullen kinderen niet stoppen om de handen te wassen en kan overdracht naar de mond ook plaatsvinden.

V. Zijn er ook metingen verricht rondom en in scholen? En zo nee, waarom niet?

A. Tijdens het onderzoek in 2019 (Grafietregen) is in overleg met de school ervoor gekozen vlakbij de school te meten, en niet op school zelf. Dat hebben we in 2020 zo aangehouden. De meetlocaties 8 en 28 liggen in de nabijheid van een school. Op deze locaties is de depositie buiten gemeten. Er is geen depositie in scholen gemeten. Naar verwachting zal deze niet hoger zijn dan in de woningen in Wijk aan Zee.

V. Als het buiten Tata al zo slecht is, wat betekent het dan voor de mensen die werken op het terrein?

A. In dit onderzoek is niet gekeken naar werkgerelateerde blootstelling die plaats vindt op het terrein van Tata. Daarnaast is het gedrag van volwassenen anders dan dat van kinderen, waardoor hun blootstelling lager is, en zijn er arbeidshygiënische maatregelen van toepassing waarmee blootstelling kan worden beperkt.

V. Is duidelijk, dan wel kan worden onderzocht, wat de effecten van de vervuiling zijn op de leerprestaties van kinderen en de carrière en prestaties van jongvolwassenen uit de IJmond, ook ten opzichte van andere gebieden?

A. Nee, daar kan op basis van dit onderzoek geen uitspraak over worden gedaan en dat is überhaupt moeilijk te onderzoeken, omdat er veel factoren zijn die leerprestaties etc. kunnen beïnvloeden.

V. Wat zijn de effecten van de uitstoot op huisdieren in de omgeving van Tata Steel?

A. Dat is niet onderzocht. Het is wel aannemelijk dat zowel honden als katten in aanraking komen met het neergedaald stof en dat dit een negatief effect op de gezondheid heeft. In welke mate is niet bekend.